

Kako poteka zdravljenje raka trebušne slinavke?

Zdravljenje je odvisno od stadija bolezni, lokacije tumorja, splošnega zdravstvenega stanja in želja bolnika. Cilj je odstraniti rak z operacijo, če je to mogoče. Če operacija ni mogoča, se zdravljenje osredotoči na kakovost življenja in upočasnitev napredovanja bolezni.

- **Kirurško zdravljenje:** Predlagana je operacija, če je tumor majhen, ni razširjen in je bolnik dovolj zdrav. Pred operacijo se lahko uporabi kemoterapija ali obsevanje za zmanjšanje tumorja. Glavne operacije so odstranitev glave (Whipple), repa in telesa ali celotne trebušne slinavke. Po totalni odstranitvi so potrebni encimi in inzulin.
- **Sistemska terapija:** Zdravila, ki se dajejo v žilo ali se zaužijejo v obliki tablet in delujejo po celem telesu.
 - **Kemoterapija:** Uporablja se pred ali po operaciji za uničenje rakavih celic ali upočasnitev napredovanja bolezni. Zdravila se jemljejo kot tablete ali v žilo. Pogosti neželeni učinki so utrujenost, slabost in izpadanje las, ki jih je mogoče obvladovati z ustrezno podporo.
 - **Tarčna terapija:** Tarčna zdravila delujejo na beljakovine, ki nadzorujejo rast raka, pogosto v kombinaciji z drugimi terapijami.
 - **Imunoterapija:** Uporabna pri raku z določenim genetskim profilom.
- **Radioterapija:** Obsevanje za uničenje rakavih celic, pogosto v kombinaciji s kemoterapijo. Lajša simptome, kot so bolečine, pri napredovali bolezni.

Skupaj smo v tem!

Združenje EuropaColon Slovenija že več kot 18 let povezuje bolnike z raki prebavil, njihove bližnje in strokovnjake. Nudi podporo, informacije in povezovanje skozi različne programe:

- strokovno svetovanje: psihosocialno (klinični psiholog), prehransko (klinični dietetik) in zdravstveno (zdravniki specialisti),
- podpora skupina za mlade bolnike do 55 let,
- programi za svojce in bližnje,
- izobraževanja o celostnem zdravljenju in življenju z boleznijo,
- glasilo Koloskop in druge publikacije,
- svetovanje in pomoč prostovoljcev.

Rak trebušne slinovke

EUROPACOLON.SI

EuropaColon
Slovenija

**Združenje
EuropaColon Slovenija**
Einspielerjeva 6
1000 Ljubljana

W europacolon.si
E zdruzenje@europacolon.si
T 041 349 136

Pripravo in izdajo knjižice so omogočili

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Projekt sofinancira Ministrstvo za zdravje RS

FUNDACIJA ZA
FINANCIRANJE
ONKOLOŠKIH
HUMANITARNIH
ORGANIZACIJ
V REPUBLIKI
SLOVENIJI

DIGESTIVE CANCERS
EUROPE

IZDALO IN ZALOŽILO
Združenje EuropaColon
Slovenija,
2025 (1. izdaja)

BESEDILO
prof. dr. Janja Ocvirik, dr. med
izr. prof. dr. Martina Reberšek, dr. med.
izr. prof. dr. Tanja Mesti, dr. med.
Onkološki inštitut Ljubljana

OBLIKOVANJE
Teja Ideja,
Špela Razpotnik

TISK
Tiskarna Atlantik d.o.o.

NAKLADA
3.000 izvodov

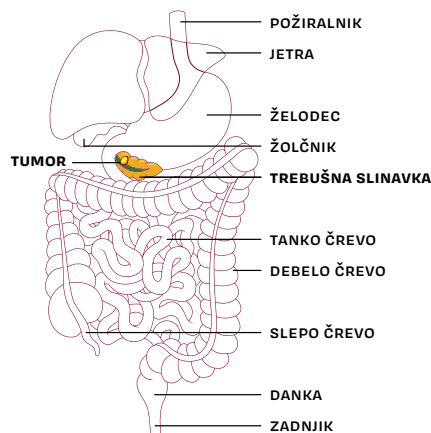
EuropaColon
Slovenija

Kaj je rak trebušne slinavke?

Rak trebušne slinavke nastane v določenih celicah tega pomembnega organa, ki sodeluje pri prebavi hrane in uravnavanju ravni sladkorja v krvi. Približno 80 % tumorjev se pojavi v glavi trebušne slinavke, redkeje v telesu (15 %) ali repu (5 %).

Rak prizadene moške in ženske enako pogosto, najpogosteje po 45. letu starosti, povprečna starost ob diagnozi pa je 72 let.

Možnost preživetja je večja, če je rak odkrit zgodaj, preden se razširi in je operacija mogoča. Ker so zgodnji simptomi pogosto neopazni, je večina primerov (vsaj 85 %) diagnosticirana šele v poznejših fazah, ko se je bolezen že razširila na druge organe.

Kako nastane rak trebušne slinavke?

Vzrok za nastanek raka trebušne slinavke ni natančno znan. Bolezen se razvije, ko se celice trebušne slinavke začnejo nenadzorovano deliti in tvoriti tumor. Čeprav je bolezen resna, diagnoza ni konec upanja – ob pravočasnem odkritju so na voljo različne možnosti zdravljenja, ki lahko izboljšajo kakovost življenja in v nekaterih primerih tudi podaljšajo življenje.

Kaj povečuje tveganje?

Čeprav točnega vzroka ne poznamo, obstajajo dejavniki, ki povečajo verjetnost za razvoj bolezni. Med pogostejšimi so **kajenje, debelost**, zlasti maščoba okoli pasu, **starost nad 65 let** in **nezdrava prehrana** z veliko maščob ter malo sadja in zelenjave. Tveganje je večje tudi pri ljudeh s **sladkorno boleznijo tipa 2, kroničnim vnetjem trebušne slinavke** (pankreatitis) ali če imajo bližnje sorodnike z rakom trebušne slinavke. Pomembni so tudi **dedni sindromi**, kot so mutacije genov BRCA1/2 ali Lynchov sindrom, dolgotrajno uživanje **alkohola, nekatere okužbe** (HIV, hepatitis C, Helicobacter pylori) ter izpostavljenost **škodljivim kemikalijam**, kot so različni pesticidi in težke kovine.

Simptomi raka trebušne slinavke

Pogosto se pojavijo šele v napredovali fazi bolezni in so lahko podobni težavam drugih bolezni, zato jih je težko prepoznati zgodaj.

Najpogostejši začetni **simptomi** so:

- bolečina v trebuhu, ki seva proti hrbtu,
- porumenelost kože in beločnic (zlatenica), pogosto s temnim rumenim urinom in srbenjem kože,
- nepojasnjena izguba telesne teže, tudi brez drugih težav.

Drugi simptomi lahko vključujejo:

- težave s prebavo, ki se ne izboljšajo z zdravlili,
- svetlo, neprijetno dišeče blato, ki se težko splakne,
- izguba teka apetita,
- slabost in bruhanje,
- nenadna sladkorna bolezen pri normalni teži,
- utrujenost, izčrpanost ali šibkost,
- občutek napihnjenosti ali polnosti.

Če simptomi trajajo dlje časa, je pomembno obiskati zdravnika.

Kako se diagnosticira rak trebušne slinavke?

Bolniki z znaki bolezni potrebujejo hitro diagnostiko, ki običajno vključuje **ultrazvok, CT** in **napotitev k specialistu**. Rak ni mogoče potrditi le s **krvnim testom**; v krvi se iščejo tumorske markerje, kot sta CEA in CA 19-9.

Dodatne preiskave lahko vključujejo:

- **endoskopijo** z odvzemom vzorcev kanalov trebušne slinavke in žolča,
- **endoskopski ultrazvok** za pregled trebušne slinavke in bezgavk ter odvzem vzorcev,
- **MRI**,
- **PET pregled** za tridimenzionalno sliko delovanja in izgleda tkiv,
- **biopsijo** s tanko iglo za odvzem tkiva iz tumorja in potrditev raka.

Pred začetkom zdravljenja bolnika in bolnikovo dokumentacijo obravnava **multidisciplinarni konzilij**, ki odloča o najboljšem načinu zdravljenja.

Pomembna vprašanja, ki jih lahko zastavite zdravniku:

Bolnikom pomaga, če si vprašanja pripravijo vnaprej in na pregled vzamejo bližnjo osebo za dodatno podporo.

- Kakšen tip raka imam in v kateri fazi je bolezen?
- Katere preiskave potrebujem?
- Ali je rak odstranljiv z operacijo?
- Kakšne so možnosti zdravljenja zame?
- Kakšni so možni neželeni učinki zdravljenja?
- Kako bo zdravljenje vplivalo na moje življenje?
- Ali je bolezen povezana z dednostjo?
- Kako dolgo bo zdravljenje trajalo?
- Kam se lahko obrnem po dodatne informacije ali podporo?